

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาถึง ผลงานข้อเขียนและงานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับ ปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน ในการปฏิบัติทางการสอน ในหลาย ๆ ความเห็น รวมทั้ง แนวทางที่จะช่วยแก้ไขปัญหานักศึกษาฝึกสอนดังกล่าว ในระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา ดังนี้

งานวิจัยภายในประเทศ

สมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาครู เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการฝึกสอน เกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาครูนี้ สุทธิ ประจงศักดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง " ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาครู ระดับประกาศนียบัตรวิชา การศึกษาชั้นสูง " ในพ.ศ. ๒๕๒๐ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับ สมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง จาก ตัวอย่างประชากร ๔ กลุ่ม คือ นักศึกษาครูที่ผ่านการฝึกสอนมาแล้ว ครูพี่เลี้ยง ครูใหญ่ และอาจารย์นิเทศก์ ผลการวิจัยได้พบว่า นักศึกษาครูควรมีสมรรถภาพดังนี้คือ

๑. สมรรถภาพทางวิชาการ ควรจะมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่ สอน คนคว่าหาความรู้อยู่เสมอ ศึกษาเพิ่มเติมในวิชาที่สอน และควรมีความแม่นยำใน เนื้อหาวิชาที่สอน

๒. สมรรถภาพในการถ่ายทอดความรู้ ควรจะมีความสามารถและทักษะใน การจูงใจผู้เรียน ทักษะในการสอนให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหา การใช้กระดานดำ การสอน เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ การนำเข้าสู่บทเรียน การแสดงท่าทางประกอบการสอน การสรุปบทเรียน

๓. การวางแผนการสอน ควรจะใ้มีกำหนดจุดประสงค์ของการสอน
๔. การจัดการสอนและการจัดห้องเรียน ควรจะมีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน
๕. การตัดสินใจในการสอน ควรจะกล้าแสดงความคิดเห็น และกระทำในสิ่งที่มีเหตุผล

๖. การประเมินผล ควรจะมีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการสอน *

เมื่อนักศึกษาฝึกสอนออกฝึกสอนก็ไ้พบปัญหาหลายประการ ดังผลการวิจัยของ พิชรินทร์ ลาวัญกุล ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง " ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย " ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาการสอนของนิสิตวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่นิสิตฝึกสอนส่วนใหญ่พบได้แก่ การตั้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การเลือกวิธีสอนให้เหมาะสมกับกิจกรรมและสภาพของนักเรียน นอกจากนี้นิสิตฝึกสอนยังมีปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอน สถานที่ในการสอน และปัญหาในการเก็บรักษาสื่อการสอนอีก ^๒

นักศึกษาฝึกสอนต้องการความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาในการสอนของตนเองเป็นอย่างมาก ดังปรากฏจากผลการวิจัยของ พิสง ชรรณทัต ในเรื่อง " ปัญหาการสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา " ในปี พ.ศ. ๒๕๑๙ โดยมีวัตถุประสงค์

* สุทธิ ประจงศักดิ์, "ความคิดเห็นเกี่ยวกับสมรรถภาพในการสอนของนักศึกษาครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๖ - ๗.

^๒ พิชรินทร์ ลาวัญกุล, "ปัญหาการสอนของนิสิตฝึกสอนวิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาพลศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๐), หน้า ๖.

เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการการช่วยเหลือกันต่าง ๆ เกี่ยวกับการฝึกสอนของ
 นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ และครู-อาจารย์พี่เลี้ยง ในโครงการฝึกสอนของวิทยาลัย
 ครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มประชากรที่เป็นนักศึกษาฝึกสอน
 อาจารย์นิเทศก์ ครู-อาจารย์พี่เลี้ยง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกสอนขาดทักษะต่าง ๆ
 ที่จำเป็นในการสอน เช่น การวางแผนการสอนทั้งระยะสั้นและระยะยาว การเตรียมตัว
 ในการสอนแต่ละครั้ง การทำบันทึกการสอนและสอนไปตามบันทึก ความสามารถในการ
 เขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ตลอดจนความสามารถในการเลือกใช้วิธีสอนและกิจกรรม
 การ เรียบนการ สอนอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้นักศึกษาฝึกสอนยังต้องการคำแนะนำในการแก้ปัญหา เช่น การ
 ปรับปรุงบุคลิกภาพที่เหมาะสมต่อการ เป็นครู การควบคุมและปกครองชั้นเรียน การสร้าง
 มนุษย์สัมพันธ์ ทักษะการใช้ภาษาในการฟัง พูด อ่าน เขียน และควร สร้างความเชื่อมั่น
 ในตัวตนเอง

005309

การฝึกสอนนั้นนักศึกษาฝึกสอนจะต้องปฏิบัติงานร่วมกับครูพี่เลี้ยง ดังนั้น ความ
 คิดเห็นของครูพี่เลี้ยงจึงมีความสำคัญต่อนักศึกษาฝึกสอนมาก ซึ่ง สนั่น เมืองวงษ์ ได้ทำ
 การวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาและทัศนคติของครูพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนิสิต
 ฝึกสอน จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๓"
 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจสภาพของครูพี่เลี้ยง และสำรวจปัญหาและทัศนคติของ
 ครูพี่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนักศึกษาฝึกสอน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือใน
 การวิจัย ผลการวิจัยพบว่า ในการปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตฝึกสอน ปัญหาสำคัญที่พบคือ ไม่
 สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ ปัญหาในการจัดกิจกรรมประกอบ การ เรียบนการ สอน เป็นปัญหาที่ครู

*พิทวง ขรรณพัทธนา, "ปัญหาการฝึกสอนของวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา"
 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
 ๑๕๑๕), หน้า ๑๑๑ - ๑๑๓.

ที่เลี้ยงมีความคิดเห็นและพบปัญหาแตกต่างกันอย่างมากที่สุด นอกจากนั้นครูที่เลี้ยงยัง เสนอแนะให้ปรับปรุงบุคลิกภาพท่วงการแต่งกายฝึกฝนให้เป็นผู้มีควมรับผิดชอบของงานที่ได้รับมอบหมายและควรได้ศึกษาหลักสูตร เตรียมเนื้อหาวิชา สื่อการสอน และวิธีสอน ก่อนออกฝึกสอนด้วย

งานวิจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นงานวิจัยที่แสดงให้เห็นปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนส่วนกลาง ยังมีผลงานวิจัยซึ่งแสดงถึงปัญหาของนักศึกษาฝึกสอนในส่วนภูมิภาคอีกหลายเรื่อง เช่น ประนอม เกษชัย ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ โดยมุ่งศึกษาถึงปัญหาการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และเปรียบเทียบปัญหานักศึกษากังกล่าวระหว่าง นักศึกษาที่เข้าเรียนโดยมีวุฒิ ม.ศ. ๕ กับวุฒิเดิม ป.กศ.สูง และนักศึกษาที่เคยเป็นครูกับไม่เคยเป็นครู พร้อมทั้งหาข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงโครงการฝึกสอน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏว่า โดยส่วนรวมนักศึกษาประสบปัญหาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ปัญหาที่ประสบส่วนใหญ่เกี่ยวกับกระบวนการสอน สื่อการสอน การจัดโครงการสอนของคณะ และการปกครองชั้นเรียน ฯลฯ เมื่อเปรียบเทียบปัญหาโดยจำแนกตามกลุ่มนักศึกษาแล้ว นักศึกษาที่เข้าเรียนโดยมีวุฒิเดิม ม.ศ.๕ ประสบปัญหามากกว่านักศึกษาที่เข้าเรียนโดยมีวุฒิเดิม ป.กศ.สูง และนักศึกษาที่ไม่เคยเป็นครูมาก่อน ประสบปัญหามากกว่า

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* สนั่น เมืองวงษ์, "การศึกษาปัญหาและทัศนคติของครูที่เลี้ยงในการปฏิบัติงานร่วมกับนิสิตฝึกสอน จากวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๑๓" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๔), หน้า บทคัดย่อ.

นักศึกษาที่เป็นครูมาแล้ว •

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ วิทยาลัยครูนครสวรรค์ ทำการวิจัยเรื่อง " การสำรวจ ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกสอน ของนักศึกษาระดับ ป.กศ. ปีที่ ๒ วิทยาลัยครู นครสวรรค์ " โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจปัญหาในการฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครู นครสวรรค์ จากนักศึกษาระดับ ป.กศ. ปีที่ ๒ ซึ่งออกฝึกสอนในภาคเรียนที่ ๑ ปี การศึกษา ๒๕๑๘ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่เป็นปัญหาของนักศึกษาฝึกสอนมากที่สุดคือ ความพะวง ที่จะสอนในสอคคลองตามขั้นที่กการสอน ส่วนที่เป็นปัญหารองลงมาคือ ความยุ่งยากในการ ทำขั้นที่กการสอน การขาดความเชื่อมั่นในการสอน ระยะแรกของการฝึกสอน ปัญหา ในการคิดสร้างสื่อการสอน ปัญหา เกิดจากการขาดหนังสือและเอกสารในการ เตรียมการ สอน ปัญหา เกิดจากโรงเรียนที่ไม่ฝึกสอน ขาดงบประมาณช่วยเหลือในการทำสื่อการสอน ปัญหา เกิดจากเด็กที่มีปัญหา ปัญหาที่เกิดจากเด็กมักแย่งกันทำกิจกรรมภายในชั้นเรียน ส่วนปัญหาที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด หรือแทบไม่มีเลย คือความขัดแย้งระหว่างนักศึกษาฝึกสอน กับครูพี่เลี้ยงในคานเนื้อหาวิชาการ ^๒

แผนกแผนงานและประเมินผล วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึงราชบุรี ได้ทำการ วิจัยเรื่อง " การศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการฝึกสอนวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี "

* ประพนธ์ เกษชัย, "ปัญหาการฝึกสอนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหา วิทยาลัยเชียงใหม่" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชามัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๖.

^๒วิทยาลัยครูนครสวรรค์, แผนงานและประเมินผล, แผนก. "การสำรวจ ปัญหาและอุปสรรคในการฝึกสอน วิทยาลัยครู นครสวรรค์" ใน เอกสารเผยแพร่การวิจัย (ราชบุรี : วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง, ๒๕๑๘), หน้า ๑-๕ (อัครสำเนา)

ในปี พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยมีวัตถุประสงค์ในการสำรวจ ทักษะการสอน ความเป็นครู การพัฒนาของนักศึกษาฝึกสอน ปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักศึกษาฝึกสอน ในโรงเรียนฝึกสอน เพื่อนำผลมาปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมให้การฝึกสอนมีประสิทธิภาพ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย

ผลการวิจัย ครูอาจารย์ในโรงเรียนฝึกสอน ส่วนใหญ่พอใจกับการสอนของนักศึกษาฝึกสอนในบางส่วน ซึ่งแสดงว่านักศึกษาฝึกสอน สอนตามทฤษฎีที่เรียนมาได้ไม่ถนัด และข้อเสนอแนะให้วิทยาลัยครู เน้นให้นักศึกษาฝึกสอนคนควาหาความรู้เพิ่มเติม ทดลองใช้ทฤษฎีใหม่ ๆ ถาขอคำแนะนำจากครูในโรงเรียน และอาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศก์ให้ความช่วยเหลือให้นักศึกษาเพิ่มขึ้น *

เกี่ยวกับปัญหาการฝึกสอนตามโครงการฝึกหัดครูชนบท ซึ่งฝึกศึกษาบางส่วน ประสมมานั้น สาส์ทิพย์ ศรีสุทธิ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา ใน พ.ศ. ๒๕๑๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงหน้าที่รับผิดชอบ และปัญหาของครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน สรุปได้ดังนี้คือ อาจารย์นิเทศก์เห็นว่า นักเรียนฝึกสอนมีปัญหาในกานขาดกลวิธีในการสอนที่ดี ไม่ชวนชาวบ้านทำสื่อการสอน มีความลำบากในการสร้างขอทดสอบ ซาคเครื่องมือและงบประมาณในการปฏิบัติงาน เพื่อการมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการพัฒนาหมู่บ้าน ๒

*วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง, แผนงานและประเมินผล, แผนก. "การสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการฝึกสอน วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง" ในเอกสาร แฉกแพร่การวิจัยราชบุรี : วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง, ๒๕๑๔ หน้า ๑ - ๘ (อักษราเนา)

๒ สาส์ทิพย์ ศรีสุทธิ, "ปัญหาการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของวิทยาลัยครูยะลา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ แผนกวิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๒), หน้า ๑๑๐.

ในชนบทครูใหญ่จะมีความสำคัญต่อการสอนของนักศึกษาฝึกสอนมาก ซึ่งนิทัศน์ พักเจริญผล ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนฝึกสอน ในการปฏิบัติงานร่วมกับนักเรียนฝึกสอน ของโครงการฝึกหัดครูชนบท" เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูใหญ่ในการปฏิบัติงานร่วมกับ **นักเรียนฝึกสอน** ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาของนักเรียนฝึกสอนจากความคิดเห็นของครูใหญ่พบว่า นักเรียนฝึกสอนขาดความแม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน ขาดกลวิธีในการสอนที่ดี ขาดความสามารถในการสร้างข้อทดสอบและประเมินผล

เมื่อนักศึกษาฝึกสอนมีปัญหา ทางวิทยาลัยครูจึงพยายามที่จะช่วยเหลือด้วยการเตรียมนักศึกษาออกฝึกสอน ซึ่งโครงการพัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมิน และปรับปรุงการฝึกสอนระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงคุณภาพ การผลิตครูประถมศึกษาภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การวิจัยเปรียบเทียบผลจากวิธีเตรียมนักศึกษาออกฝึกสอน ระหว่างวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์กับวิทยาลัยครูลำปาง และวิทยาลัยครูนครปฐมกับวิทยาลัยครูเพชรบุรี" เมื่อปีการศึกษา ๒๕๑๔ โดยมีวัตถุประสงค์ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอนระดับ ป.ศ. ของวิทยาลัยครู ๔ แห่ง ซึ่งมีการเตรียมตัวนักศึกษาออกฝึกสอนต่างกัน โดยการจัดให้วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์และวิทยาลัยครูนครปฐม เป็นกลุ่มทดลองให้นักศึกษามีโอกาสสอนแบบจุดภาคคนละ ๒ ถึง ๓ ครั้ง ในวิชาที่สอนวิชาต่าง ๆ ซึ่งรวมสอนควบกันในภาคเรียนก่อนออกฝึกสอน และมีรายการเสริมบุคลิกภาพของครูใหญ่กับนักศึกษาออกฝึกสอนควบ เปรียบเทียบกับพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครูลำปางและวิทยาลัยครูเพชรบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุมเพราะได้สอนวิชาวิธีสอนโดยการบรรยายและสาธิต นักศึกษาแต่ละคนไม่มีโอกาสฝึกการสอนจุดภาค

นิทัศน์ พักเจริญผล, "การศึกษาปัญหาและความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนฝึกสอน ในการปฏิบัติงานร่วมกับนักเรียนฝึกสอนของโครงการฝึกหัดครูชนบท" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทชั้นโท วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร. ๒๕๑๗), หนา บทคัดย่อ.

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คุณภาพการสอนของนักศึกษาฝึกสอนของกลุ่มวิทยาลัยครู
ทดลอง มีพฤติกรรมการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ในปริมาณที่มากกว่า
พฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอนของกลุ่มวิทยาลัยครูที่ควบคุม เช่น การยอมรับ
ความรู้สึก การยอมรับหรือใช้ความคิดเห็นของนักเรียน การใช้คำถามแบบกว้าง นักเรียน
พูดตามสนอง นักเรียนพูดริเริ่ม และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในการเรียนการสอนน้อย
กว่านักศึกษาฝึกสอนกลุ่มวิทยาลัยครูที่ควบคุม

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะศึกษาศาสตร์, ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน, "การวิจัยเปรียบเทียบผลจากวิธีเตรียมักศึกษาออกฝึกสอนระหว่างวิทยาลัย
ครูอุตรดิตถ์ กับวิทยาลัยครูลำปางและวิทยาลัยครูนครปฐมกับวิทยาลัยครูเพชรบุรี,"
รายงานฉบับที่ ๑ รายงานสรุปผลโครงการพัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมินผลและปรับ
ปรุงการฝึกสอนระดับประถมศึกษา เพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงคุณภาพการผลิตครูประถม
ศึกษา. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, ๒๕๒๑, หน้า ๓๔-๓๕, ๑๒๓-๑๓๖.

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในต่างประเทศก็ได้มีการสำรวจเพื่อค้นหาปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน ถึงการศึกษาของ เฮนรี (Henry) ซึ่งได้รวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาฝึกสอนจำนวน ๓๔๔ คน และจากครูพี่เลี้ยงของนักศึกษาเหล่านั้น ผลการวิเคราะห์ข้อมูล รวบรวมปัญหาการฝึกสอนที่นักศึกษาพบในขณะที่ฝึกสอนคือ การสร้างแบบพฤติกรรมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน ความรู้สึกไม่มั่นใจในตนเองและปัญหาจากการสอนให้นักเรียนเข้าใจ ส่วนครูพี่เลี้ยงก็ได้ให้ความคิดเห็นว่า นักศึกษาฝึกสอนมีปัญหา เรื่องการจัดกิจกรรมเพื่อทำให้เกิดการเรียนรู้มากกว่าปัญหาอื่น และ เฮนรี ได้สรุปว่า ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนเกี่ยวกับวิธีสอนก่อนเวลาฝึกสอนเป็นเวลานาน หรือเพียงจะเรียนก็ตามก็จะมีผลไม่แตกต่างกันนัก

นอกจากนี้ก็มี การค้นหาวิธีการ เพื่อปรับปรุงพฤติกรรมทางการสอนของนักศึกษาฝึกสอนถึง เดสเซคเกอร์ (Dessecker) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลการประเมินผลตนเองของนักศึกษาฝึกสอน ในเรื่อง "The Effects of Self-Assessment Via Tape Recorder Lessons on The Verbal Interaction Behavior of Student Teacher in Physical Education" โดยการบันทึกพฤติกรรมทางวาจาลงในเทป เพื่อทำการเปลี่ยนแปลงตามลำดับขั้น โดยทดลองกับนักศึกษาฝึกสอน ๓ คน ผลปรากฏดังนี้ คือ

๑. นักศึกษาฝึกสอนมีพฤติกรรมตอบสนองกับนักเรียนมากขึ้น
๒. พฤติกรรมตอบโต้พฤติกรรมปฏิบัติลดลง
๓. จำนวนเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ลดลง

Marvin A. Henry, "The Relationship of Difficulties of Student Teacher to Selected Aspect of The Professional Sequence of Education", The Teacher College Journal 35 (November 1963): 47-49.

๔. จำนวนครั้งในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ลดลง
๕. เพิ่มคำพูดในการตอบรับ และลดคำพูดในการปฏิเสธ
๖. เพิ่มคำพูดในขณะสอนมากขึ้น *

ปัญหาการฝึกสอนทำให้นักศึกษากังวลมากมาย จึงมีผู้เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา มีอยู่หลายอย่าง ดัง เคียนนา (Diana) โคศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาฝึกสอนของ วิทยาลัย Wayne State ในรัฐมิชิแกน เรื่อง "Analysis of Student Teacher's Perceptions of The Role of an Elementary Classroom Teacher," ในปี ค.ศ. ๑๙๗๖ โคค้นพบว่าประสบการณ์ต่าง ๆ ที่นักศึกษาได้พบทำให้เกิดความรู้สึก กังวลอย่างมาก และนอกจากนั้นนักศึกษาฝึกสอนยังมีข้อขัดแย้งในขณะทำการฝึกสอนอีก เคียนนาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การเตรียมตัวก่อนออกทำการฝึกสอนอย่างดี จะช่วยให้นักศึกษาเหล่านั้นคลายกังวลและมีสุขภาพจิตดีขึ้น ^๒ ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับของ มาร์ติน (Martin) ซึ่งเห็นว่าผู้ที่เตรียมตัวให้พร้อมก่อนฝึกสอนจะส่งผลช่วยใน การปรับตัว และช่วยใ้การสอนมีประสิทธิภาพพออย่างมีนัยสำคัญกว่าผู้ที่ไม่เตรียมตัว ^๓

* William Robert Dessecker, "The Effects of Self-Assessment Via Tape Recorded Lessons on The Verbal Interaction Behavior of Student Teachers in Physical Education," Dissertation Abstracts 36 (May 1976) : 7352-7353 A.

^๒ Diana Jordan, "Analysis of Student Teachers Perceptions of The Role of an Elementary Classroom Teacher," Dissertation Abstracts 31 (October 1970) : 1667 A.

^๓ Gerald Charles Martin, " A Study of The Adequacy of Professional Preparation and Teaching Disadvantaged Children as Perceived by Selected Elementary Teacher," Dissertation Abstracts 27 (June 1967) : 690 A.

ปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน ที่มีต่อการนิเทศ การสอนของอาจารย์นิเทศก์เป็น
สิ่งที่สำคัญต่อการฝึกสอน ดัง ซีส์บราว (Cheesbrough) ได้ทำการวิจัยเรื่อง

"Effective and Ineffective Behaviors of The College Supervisors
as Percived by Elementary Student Teachers and Cooperating
Teachers."

โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะหาประสิทธิภาพของอาจารย์
นิเทศก์ ในการปฏิบัติงานโครงการฝึกสอนให้ไกลดดังนี้

๑. อาจารย์นิเทศก์ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นผู้ที่สนับสนุนและกระตุ้นความ
สนใจ

๒. นักศึกษาฝึกสอนต้องการขอเสนอแนะจากอาจารย์นิเทศก์ในเรื่อง การ
ปรับปรุงการสอน การควบคุมชั้นเรียน

๓. นักศึกษาฝึกสอนและอาจารย์ที่เลี้ยงคาดหวังว่า อาจารย์นิเทศก์จะเป็น
ผู้ทำหน้าที่ในการพัฒนา และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่รวมในโครง
การฝึกสอน

๔. นักศึกษาฝึกสอนและอาจารย์ที่เลี้ยง เห็นว่าอาจารย์นิเทศก์และอาจารย์
ที่เลี้ยงควรจะมีการติดต่อกัน และให้ความร่วมมือกันให้มาก

มีการหาหนทางช่วยเหลือนักศึกษาฝึกสอน เพื่อแก้ไขปัญหาโดยตรงประเด็น ซึ่ง
ชอเยอร์ (Shawyer) ได้สรุปปัญหาของการฝึกสอนว่า ช่วงระยะเวลาการฝึก
สอนที่ใช้ในการฝึกสอนนั้นมีปัญหาเกี่ยวกับ ความเหมาะสมของเวลาที่ใช้ในการฝึกสอน

Dean Lawis Cheesebrough, "Effective and Ineffective
Behaviors of The College Supervisors as Percived by Elementary
Student Teachers and Cooperating Teachers," Dissertation Abstracts
32 (November 1971) : 2335- A.

และความเหมาะสมของหน่วยกิตที่ใช้ในการสอน วิทยาลัยครูควรรวบรวมข้อมูลจาก นักศึกษา เกี่ยวกับความรู้ ปรารถนาในการศึกษาตลอดจนจิตวิทยา และวิชาเลือกเรียนสูง เป็นพิเศษ เพื่อหาวิธีการนำมาใช้ในระหว่างออกฝึกสอน และ ซอเยอร์ ไค้กล่าวสรุป ว่าในการนิเทศการสอนให้โค้ผลก็ต้องมีบุคลากร เวลาและเงินอย่างพอเพียง นอกจาก นั้นควรจะมี การวิเคราะห์พฤติกรรม การสอนของนักศึกษาฝึกสอน เพราะการฝึกหัดนั้น อาจจะมีผลดีก็ได้ ถ้าไม่มีเวลาและความช่วยเหลืออย่างเพียงพอที่จะช่วยให้นักศึกษา ฝึกสอนมีทักษะในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการอบรมสั่งสอน *

วิธีการทดลอง การสังเกต การฝึกหัด การวิเคราะห์พฤติกรรมและการประเมินผลการสอนจากสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง เป็นแนวทางที่ช่วยเหลือแก้ปัญหา นักศึกษาฝึกสอนได้ ดังที่ ลินช์ (Lynch) ไค้ทำการวิจัยเรื่อง " The Effectiveness of Training in the Evaluation of Classroom Instruction in Student Teaching;" ในปี ค.ศ. ๑๙๖๖ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนของนักเรียนที่ไค้รับและไม่ไค้รับการฝึกเกี่ยวกับหลักการสอน การนำไปใช้ การสังเกต การวิเคราะห์พฤติกรรมและการประเมินผลการสอน จากสถานการณ์จริง และ เครื่องบันทึกเสียง ปรากฏว่ากลุ่มที่ไค้รับการฝึกแสดงพฤติกรรมในค่านำเข้าสู่บทเรียน การดำเนินการสอนและวิธีสอน การประเมินผลนักเรียนและการประเมินผลตัวเอง แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ไค้รับการฝึก^๒

*David Shawyer, "Professional Education or Apprenticeship." The Record, Teacher College, Columbia University 70 (November 1968): 127 - 131.

^๒Jalbert, Elizabeth Lynch, "The Effectiveness of Training in the Evaluation of Classroom Instruction in Student Teaching " The Journal of Education Research 60 (November 1966) : 130 - 135.

๒๕

การปรับปรุงโปรแกรมการฝึกสอน ให้มีประสิทธิภาพก็เป็นแนวทางหนึ่งที่ใช้
แก้ปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน ดังการวิจัยของ แบนดาวอล (Bandawal) ซึ่งทำ
การวิจัยเรื่อง " A Proposed Student Teaching Program for Teacher
Training Instructions in Afghanistan " โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อ เป็นแนวทางในการปรับปรุงโปรแกรมการฝึกสอนสำหรับสถาบันฝึกหัดครูในประเทศ
อัฟกานิสถาน ผลการวิจัยพบว่า

๑. การจัดประสบการณ์การฝึกสอนให้นักศึกษาฝึกสอนเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง
๒. การให้นักศึกษาฝึกสอนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทำให้ได้
รับประสบการณ์ในการฝึกงานเพิ่มขึ้น
๓. ควรให้ความสำคัญต่ออาจารย์ที่เลี้ยงในการประเมินผลนักศึกษาฝึกสอน
๔. นักศึกษาฝึกสอนควรทำการสอนมากกว่า ๑ ชั้นเรียน

จากเอกสารงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศ แสดงให้เห็นปัญหาการฝึก
สอนของนักศึกษาฝึกสอน ในทัศนะต่าง ๆ ทั้งที่อยู่ในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ต่างก็
ประสบกับปัญหาจากการฝึกสอน และต้องการความช่วยเหลือเช่นเดียวกันทั้งสิ้น นอกจากนี้
นั้นก็มีการเสนอแนะหาหนทางแก้ไขปัญหาของนักศึกษาฝึกสอนในประเด็นเดียวกันอีก ปัญหา
การฝึกสอนของนักศึกษาฝึกสอนดังกล่าวนี้ได้แก่

- ปัญหาการวางแผนการเรียนการสอน
- ปัญหาการดำเนินการสอน
- ปัญหาการวัดผลและประเมินผล

๑ Juma Gul Bandawal, " A Proposed Student Teaching Program
for Teacher Training Instructions in Afghanistan," Dissertation
Abstracts 35 (December 1974) : 3558 - A.

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษา เอกสารและบทความต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัญหาคำ
การวางแผนการเรียนการสอน การดำเนินการสอน การวัดผลและประเมินผล เพื่อเป็น
แนวทางในการวิจัยครั้งนี้

วรรณคดีภายในประเทศ

ด้านการวางแผนการเรียนการสอน

ในการเรียนการสอน ครูมักจะมีปัญหา ๒ ประการคือ ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อน
การสอนและปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างทำการสอน ปัญหาที่เกิดขึ้นก่อนการสอนเป็นสิ่งที่ครู
ต้องคิดแก้ไขตามลำดับ ซึ่งได้แก่การเตรียมงานสอน เช่นการพิจารณาความมุ่งหมาย การ
จัดเนื้อหาวิชา การกำหนดงานและแบบฝึกหัด การจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ แนว
ทางในการอภิปราย การวัดผลการศึกษา ซึ่งต้องจัดให้สอดคล้องกับสถานการณ์และสภาพ
การณ์ของผู้เรียน *

การวางแผนการเรียนการสอนเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาของครูที่เกิดขึ้นก่อนการ
สอน ซึ่งรายงานการสัมมนาของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เรื่อง
"ภาระกิจของครูยุคใหม่ฉบับย่อ" ได้กล่าวถึงคุณค่าของการวางแผนการเรียนการสอน
ว่า "การวางแผนการเรียนการสอนจะช่วยให้ครูมีความมั่นใจในการสอน ทำให้การสอน
มีประสิทธิภาพสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ อันเป็นทางนำครูและนักเรียนไปสู่จุดมุ่ง
หมายที่ตั้งไว้ด้วย" *

* เอนกกุล กรี่แสง, จิตวิทยาการศึกษา (พิษณุโลก : โครงการตำรา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ๒๕๒๐), หน้า ๒๐๙.

๒ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, รายงานการสัมมนา เรื่อง ภาระกิจ
ของครูยุคใหม่ ฉบับย่อ (กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๒๐), หน้า ๔.

ในประเด็นของคุณค่าของการวางแผนการเรียนการสอนนี้ วิชัย วงษ์ใหญ่ โทกล่าว่า การวางแผนการสอนของครูจะทำให้เด็กเรียนรู้ลึกเลื่อมใส กระจ่างในตัวครู เพราะการสอนของครูง่าย เป็นระเบียบ ไม่สับสน นอกจากนั้นยังเป็นหลักฐานให้ทราบว่าเด็กเรียนได้เรียนอะไร ไปแล้วบ้าง และพร้อมที่จะเรียนอะไรต่อไปอีก ซึ่งทำให้การสอนคิดทบทวนสัมพันธ์กันทั้งในวิชาเดียวกัน และกับวิชาอื่น ดังนั้นการวางแผนการสอนจึงถือว่าเป็นขบวนการสำคัญที่จะทำให้ครูเรียนบรรลุถึงจุดหมายของการศึกษาได้^๑

การวางแผนการเรียนการสอนเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูทุกคนควรได้ปฏิบัติ เมื่อได้ทราบว่าจะสอนวิชาและเนื้อหาอะไร ในการสอนแต่ละครั้งให้เหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน สอดคล้องกับสื่อการสอนที่มีอยู่ หรือสามารถจัดหาได้ ในขั้นการวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนและจุดหมายของหลักสูตร ขัยพร วิชชาวุธ ได้เสนอหลักเกณฑ์การวางแผนการสอน โดยแบ่งการวางแผนการสอนออกเป็น ๒ ระดับ คือ การวางแผนการสอนระยะยาว และการวางแผนการสอนระยะสั้นดังนี้

การวางแผนการสอนระยะยาวได้แก่การวางแผนการสอนวิชาหนึ่ง ๆ ตลอดภาคการศึกษา หรือตลอดระยะเวลาที่กำหนดสอนวิชานั้น ๆ โดยมีสาระสำคัญคือ

๑. จุดมุ่งหมายของวิชา
๒. เนื้อหาที่ครอบคลุมในวิชานั้น โดยการจัดเป็นระเบียบเป็นหมวดหมู่ตามความเหมาะสม
๓. การจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับเนื้อหา โดยการแบ่งเป็นสัปดาห์ หรือนับจำนวนชั่วโมง
๔. งานมอบหมาย เป็นการกำหนดงานที่มอบหมายให้เด็กเรียนเขียนเพิ่มเติม

^๑วิชัย วงษ์ใหญ่, "การวางแผนการเรียนการสอน" เอกสารประกอบการเรียน พัฒนาหลักสูตรและการสอน (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๐๔), หน้า ๑ - ๓ .

๕. การวัดผลและประเมินผล เพื่อทดสอบความรู้ หรือการ เลือกแบบสำหรับ การทดสอบ

๖. หนังสืออุเทศ

การวางแผนการสอนระยะสั้น โ้กแก่การวางแผนการสอนแต่ละครั้งใช้เวลา ไม่น่ากอาจเป็นหนึ่งหรือสองชั่วโมง โดยมีส่วนประกอบที่สำคัญคือ

- ๑. จุดมุ่งหมายเฉพาะของการสอน
- ๒. กิจกรรมทั้งของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย
- ๓. สื่อการสอน
- ๔. การประเมินผล

นอกจากนั้นการ เตรียมบทเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนการเรียนการสอน อันเป็นเครื่องควบคุมให้การดำเนินการสอนเป็นไปตามลำดับ **ความสภาพการณ์** ที่สมควรจะเป็น การ เตรียมบทเรียนที่จำเป็นจะต้องบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษรด้วย ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์

- ๑. เพื่อเตรียมตัวผู้สอนให้พร้อมที่จะดำเนินการ เรียนการสอนให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้
- ๒. เพื่อจัดทำสื่อการสอน
- ๓. เพื่อทำเป็นบันทึกรายงานของชั้น

*ทับพร วิชชาวุธ, "การสอนในระดับอุดมศึกษา," การสอนและการวัดผล การศึกษา (ฝ่ายวิชาการ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๘), หน้า ๗ - ๑๑.

๔. เพื่อเป็นเครื่องช่วยในการ ประเมินผลการ เรียนการสอน °

โอนกกุล กริแสง ไค้โฆอคคิเห็นเกี่ยวกับลักษณะของการวางแผนการ เรียน การสอนที่คิไววา

๑. มีความสัมพันธ์กับโครงการ สอนและบทเรียนอื่น ๆ โดยมีความมุ่ง หมายสอดคล้องกับโครงการ สอน

๒. จัดดักกับเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

๓. การวางแผนการสอนเป็นการช่วยให้ครูดำเนินการ สอนได้ตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ แต่ในบางครั้งควร เปลี่ยนแปลง ยักหยุน ใให้เหมาะสมกับสถานการณ์ใน ชั้นเรียนและสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน

๔. กำหนดวิธีสอนไว้อย่างละเอียดเพื่อความสะดวกในการดำเนินการ สอน

๕. มีรายละเอียดต่างๆ มากพอที่จะช่วยให้ครูดำเนินการ สอนได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

๖. เกี่ยวพันกับชีวิตประจำวันของนักเรียนและส่งเสริมการดำโยง การ เรียนรู้

๗. ส่งเสริมความสนใจของนักเรียน ย้ายุให้นักเรียนเอาใจใส่ในการ ผนควาหาความรู้ เพิ่มเติมอยุเสมอ

๘. มีความสัมพันธ์กับบท เรียนที่โดยเรียนรู่มาก่อน สามารถนำเอาความ ภู เติมมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการศึกษา เล่า เรียนบทเรียนใหม่ได้

๕. มีกิจกรรมหลายประเภทเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมตามความสามารถและความสนใจของตน พยายามให้นักเรียนไ้ลงมือกระทำด้วยตนเองให้มากที่สุด

๑๐. กำหนดสื่อการสอนและแหล่งวิทยากร ไว้โดยละเอียด
๑๑. เตรียมสรุปบทเรียนไว้ให้พร้อม
๑๒. กำหนดงานที่จะให้นักเรียนทำเป็นการบ้านหรือคนกว่าเพิ่มเติม
๑๓. แนะนำวิธีประเมินผลการเรียนการสอน *

จุดประสงค์ของการเตรียมการสอนเพื่อลดปัญหาการสอนของครู ซึ่งมีผู้เสนอแนะเทคนิคในการเตรียมการสอนไว้ว่า ครูจะต้องเตรียมสิ่งต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑. เตรียมศึกษาหลักสูตร
๒. ตั้งวัตถุประสงค์ในการสอนแต่ละวิชา
๓. ศึกษาเนื้อเรื่องที่จะสอน
๔. คำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน
๕. ลักษณะการสอน
๖. กิจกรรม
๗. สื่อการสอน
๘. เตรียมประเมินผล
๙. เตรียมการสอนซ่อมเสริม
๑๐. ทำบันทึกการสอน ^๒

* เอนกกุล กรี่แสง, จิตวิทยาการศึกษา, หน้า ๒๑๖.

^๒ คุุาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, รายงานการสัมมนาเรื่องภารกิจของครูยุคใหม่ ฉบับย่อ, หน้า ๖.

การดำเนินการสอน

ประสิทธิภาพของการสอนของครูขึ้นอยู่กับ การดำเนินการสอน ให้บรรลุถึงเป้าหมายของการสอน ในการดำเนินการสอนที่ดีนั้น ครูที่จะต้องมีการคัดสรรใจ วิเคราะห์สถานการณ์ในขณะที่ดำเนินการสอนอย่างสม่ำเสมอ โดยที่ครูจะต้องตั้งคำถามให้ตนเองคอยอยู่ตลอดเวลา เพื่อที่จะไม่ทำให้การสอนของครูดำเนินไปอย่างไร้จุดหมายปลายทาง ครูจะต้องคำนึงว่าจะอะไร เกิดขึ้นในชั้นเรียนของตน หรือนักเรียนในชั้นเรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ การที่ครูสอนจะดำเนินการสอนอย่างไร จึงจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดความเข้าใจ โดยอย่างสมบูรณ์ตามความต้องการนั้น และจะต้องแก้ไขปัญหาที่พบในขณะที่ดำเนินการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของครูแต่ละคน

จากเอกสารสัมมนาการศึกษา เรื่อง ภารกิจของครูยุคใหม่ ฉบับย่อ ได้เสนอ ลำดับขั้นในการดำเนินการสอนคือ

ขั้นเตรียมพร้อมที่จะเข้าสู่บทเรียน ก่อนที่ครูจะสอน ครูจะต้องเตรียมผู้เรียน ให้มีความพร้อมที่จะเรียนก่อน การเตรียมผู้เรียนให้พร้อมที่จะเรียนมีสองลักษณะคือ

๑. นำสิ่งที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะสอน มาสร้างความสนใจของนักเรียนให้ นักเรียนตื่นตัว กระตือรือร้น มีสมาธิก่อนจึงเริ่มสอน

๒. นำสิ่งที่เกี่ยวกับชีวิตประจำวันซึ่งอาจไม่เกี่ยวกับเนื้อหา แต่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนได้ กระตุ้นให้นักเรียนสนใจจึงเริ่มสอน

หรืออาจใช้ทั้ง ๒ ลักษณะถ้าทำได้ และไม่ควรรู้ใช้เวลาในชั้นเรียนเกินไป

ขั้นสอน ในการสอนครูควรคำนึงถึงดังนี้คือ

๑. ดำเนินการสอนให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒. มีวิธีการสอน การอธิบาย การใช้สื่อการสอน และเทคนิคในการตั้งคำถามที่ดี ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่ม

๓. มีการให้รางวัล ชมเชย เมื่อนักเรียนตอบคำถามถูกต้องหรือแสดง

พฤติกรรมที่ดี

๔. ขณะที่สอน ครูไม่ควรเน้นเนื้อหามากเกินไปจนไม่สนใจว่านักเรียนในห้องจะเป็นอย่างไร

๕. ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด

๖. ครูควรใช้ภาษาที่ฟังง่าย เข้าใจง่าย ชัดเจน ไม่วกวน

๗. ในระหว่างการสอน เมื่อนักเรียนไม่เข้าใจ ไม่ควรดุหรือดงโทษนักเรียน แต่ควรอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจหลายคนควรอธิบายใหม่ ถ้ามีนักเรียนไม่เข้าใจเพียงหนึ่งหรือสองคนครูอาจเรียกไปอธิบายนอกเวลาเรียน

๘. ครูควรจัดลำดับขั้นตอนในการสอนอย่างดี ให้ความสำคัญของนักเรียนเป็นลำดับขั้นไม่สับสน

ชั้นสรุป

ครูควรให้นักเรียนเป็นผู้สรุปโดยครูเป็นผู้คอยช่วยเหลือ ในการสรุปอาจใช้วิธีให้นักเรียนช่วยกันสรุป การตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ หรือใช้แบบทดสอบแล้วแต่เหมาะสม

นอกจากนี้ยังได้เสนอเกี่ยวกับตัวแปรที่มีผลต่อการดำเนินการสอนซึ่งได้แก่

๑. ตัวครู ลักษณะของครูมีความสำคัญในการดำเนินการสอนมาก

๑. ตรงต่อเวลา

๒. มีความพร้อมอยู่เสมอ

๓. เอาใจใส่นักเรียนทั่วถึง

๔. ให้ความสำคัญ

๕. ครูควรรู้หลักจิตวิทยาและนำมาใช้

๖. สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้

๗. มีความเชื่อมั่นในตนเอง

๘. ปรับปรุงบุคลิกภาพและรูปร่างตัวให้เหมาะสม

๙. มีความกระตือรือร้นอยู่เสมอ

๒. คำนึงถึงนักเรียน ควรศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียนในชั้นต่าง ๆ ดังนี้

๑. คำนึงถึงจำนวนนักเรียนเพื่อจัดกิจกรรมให้เหมาะสม

๒. เข้าใจธรรมชาติของนักเรียน แบ่งเป็น ๒ ด้านใหญ่ ๆ คือ

— ความสามารถทางกายและสติปัญญา

— พื้นฐานความต้องการของนักเรียนในแต่ละวัย

๓. ให้ความสนใจและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา

๔. สนใจและศึกษาพื้นฐานทางครอบครัวของนักเรียนแต่ละคน

๕. ควรคำนึงว่านักเรียนไม่ใช่หุ่นยนต์แต่เป็นมนุษย์มีชีวิตจิตใจและอารมณ์

๓. เนื้อหา ครูควรคำนึงถึงชั้นต่าง ๆ ดังนี้

๑. เนื้อหาต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒. เนื้อหาที่สอนควรทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน

๓. เนื้อหาต้องสัมพันธ์กับสภาพของท้องถิ่น เช่น การยกตัวอย่างต่าง ๆ

ควร เป็นสิ่งที่นักเรียนเคยพบเห็น

การสนใจและการเข้าใจ เป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินการสอน ซึ่งจะ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจะต้องอาศัยการสนใจ และการเข้าใจด้วย การสนใจจะทำใ้ การเสนอกิจกรรมมาประกอบการเรียนการสอน เช่น การจัดกิจกรรมแสดงบทบาทจำลอง กิจกรรมการจัดนิทรรศการ กิจกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ส่วนการเข้าใจนั้นครูจะต้องคำนึงถึง ดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์, รายงานการสัมมนาเรื่อง
การระดมความคิดของครูยุคใหม่ ฉบับย่อ หน้า ๕ - ๖ .

๑. การเคลื่อนไหวของผู้สอนในขณะทำการสอน
๒. การไต่ถามทางประกอบการสอน
๓. การไต่ถามค่าและน้ำเสียง
๔. การเน้นจุดสำคัญ
๕. การเว้นระยะคำพูด
๖. การให้เขียนไต่ถามแสดงความคิดเห็น
๗. การเปลี่ยนแปลงวิธีสอนหรือสื่อการสอน

ครูต้องใช้คำพูดเป็นเครื่องถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียน ซึ่งจะต้องให้หัวใจผู้เรียน ครูจึงต้องรู้จักใช้ภาษาการไต่ถามที่ดี ตลอดจนลีลาการพูด การใช้เสียงที่เหมาะสมกับบรรยากาศในห้องเรียน จะมีส่วนช่วยให้การดำเนินการสอนราบรื่น และมีประสิทธิภาพ ^๒

ตัวครูก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การดำเนินการสอนเป็นไปอย่างดี ครูที่ดีนั้น ควรจะเป็นครูที่ส่งเสริมการเรียนในห้องเรียน ซึ่ง เป็นวดี จิระนราภิรักษ์ ได้ตั้งกระแสนพฤติกรรมกรรมการสอนของครูที่ส่งเสริมการเรียนในห้องเรียน ๔ กลุ่ม คือ

๑. ด้านคุณลักษณะส่วนตัว หมายถึงพฤติกรรมของผู้สอนที่แสดงออกขณะสอน แต่ละพฤติกรรมเป็นส่วนประกอบของบุคลิกภาพของผู้ที่สอนดี เช่น สนใจผู้เรียนโดยทั่วถึงกัน มีอารมณ์มั่นคง มีความยุติธรรม

*ชาญชัย อินทรประวัติ, " การตั้งใจและการเร้าใจกับการสอน", วิทยาสาร ๒๔ (ธันวาคม ๒๕๒๐) : ๒๐๑- ๒๐๔

^๒เสาวลักษณ์ สิงห์งาม, "พฤติกรรมกรรมการสอน การพูด เสียง ท่าทาง และแบบของภาษาของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๐), หน้า ๒๒.

๒. คุณภาพของภาษาและเสียง หมายถึง พฤติกรรมของผู้สอนเกี่ยวกับการใช้ภาษาพูด (Verbal Behavior) การใช้กริยาอาการที่มีความหมายทางการสื่อสาร (Nonverbal Behavior) รวมทั้งการใช้สำเนียงในการพูดอย่างเหมาะสมและถูกต้อง

๓. การเตรียมการสอน หมายถึง ผู้สอนสามารถกำหนดจุดมุ่งหมายในการสอน พร้อมทั้งวางแผนเสนอเนื้อหาในบทเรียน และจัดกิจกรรมหรือสื่อการสอนได้เหมาะสมและสอดคล้องกัน

๔. การเนื้อหา หมายถึง สามารถเลือกเนื้อหาได้เหมาะสม ถูกต้อง แม่นยำ ให้ประโยชน์ในแง่นำไปใช้

๕. การแรงจูงใจและการเสริมแรงทางการเรียน เช่นมีพฤติกรรมถึงความสนใจ ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้รักความก้าวหน้า

๖. การประเมินผลการสอนและการเรียน ช่วยเหลือปรับปรุงการเรียนของผู้เรียน ปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น การใช้การสังเกต การซักถาม การทดสอบย่อย ฯลฯ

๗. การควบคุมวินัย ควบคุมผู้เรียนให้มีพฤติกรรมไปในแนวทางที่ครูหวัง

๘. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เช่น ให้ความเป็นส่วนตัว ให้กำลังใจแก่ผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น

๙. การกำหนดงาน ใ้แก่ การวางแผนกำหนดงานให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน แนะนำแนวทางให้ผู้เรียนได้รับความสำเร็จในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย*

* ธีระเกียรติ จิระนารักษ์, "ศึกษาพฤติกรรมการสอนทั่วไปของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๑๙), หน้า ๖ - ๗.

การวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่สำคัญในการสอนจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การดำเนินการสอนเป็นไปด้วยดี ซึ่ง จรูญ คุงมี มีความเห็นว่าการตัดสินใจและเลือกวิธีการสอนนั้นจะต้องมีการวิเคราะห์พิจารณาสิ่งต่าง ๆ อย่างถี่ถ้วน โดยอาจพิจารณาจากสิ่งต่อไปนี้

๑. เป้าหมายที่ต้องการ
๒. ความแตกต่างระหว่างนักเรียน
๓. เนื้อหาวิชาที่สอน
๔. เครื่องมือและเทคนิคที่มีอยู่
๕. ลักษณะของกลุ่มนักเรียน
๖. ปรัชญาการสอนของผู้สอน
๗. สิ่งแวดล้อมนอกโรงเรียน
๘. สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
๙. ทักษะ ความรู้ เจตคติ ความลำเอียง บุคลิกภาพของตัวครูเอง^๑

วิธีสอนมีความสำคัญต่อการดำเนินการสอนมาก เกี่ยวกับวิธีสอนนี้ ผู้นำสถาบันฝึกหัดครูได้เสนอข้อคิดเกี่ยวกับวิธีการสอนที่ดีไว้คือ

- จะต้องกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักที่จะใช้ความคิด
- ควร เน้นภาคปฏิบัติทั้งที่เป็นการฝึกหัด และในสถานการณ์จริงมากกว่าใช้ความจำ

กว่าใช้ความจำ

- มีลักษณะเป็นการวิจัย คือ ครูเป็นเพียงผู้แนะแนวทาง ปล่อยให้ นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
- วิธีการสอนที่ยอมรับรวมถึงการ เตรียมบทเรียนที่ดีและ เน้นการสอนที่ดี

กาย

^๑จรูญ คุงมี, นวัตกรรมการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์, ๒๕๒๑), หน้า ๗๐ - ๗๑.

- จะต้องรวมเข้ากับจริยธรรมด้วย และครูควรเอาใจใส่ต่อการพัฒนา
ทางค่านิยมของนักเรียน

การวัดผลและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นสิ่งหนึ่งในระบบการศึกษา
อันเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษานั้น ๆ ซึ่งได้แก่การพัฒนาหลักสูตร คุณภาพของครู
วิธีการสอน ตลอดจนการนำเอาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาร่วมช่วยในการสอน การเรียน
การวัดผลและประเมินผลจะเป็นประโยชน์ทั้งครู นักเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ
ศึกษา

อนันต์ ศรีโสภณ ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการวัดผลที่มีต่อครูและนักเรียนว่า

๑. เป็นประโยชน์ต่อครู

- ๑.๑ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเบื้องต้นของนักเรียนต่อครู
- ๑.๒ ช่วยให้ครูสามารถกำหนดและปรับปรุงจุดมุ่งหมายของนักเรียน
แต่ละคนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- ๑.๓ ช่วยให้ครูประเมินผลตนเอง
- ๑.๔ ช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงเทคนิคการสอนให้เหมาะสม

๒. ประโยชน์ต่อนักเรียน

- ๒.๑ ช่วยให้นักเรียนทราบจุดมุ่งหมายและความต้องการของครู

Tanintara Buacharoon, and Chaiwat Panjaphongse, . Teacher
Trining Institution Leader Opinions on Thai Education. : Reseasch
Report of Population Project (Department of Education. Mahidol
Universety, January, 1976), PP. 4 - 6.

- ๒.๒ เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียน
- ๒.๓ ช่วยให้มีนิสัยในการเรียนที่ดีขึ้น
- ๒.๔ ช่วยให้ทราบว่าคุณเองเก่งและอ่อนในวิชาอะไรบ้าง

การวัดผลประเมินผลนั้น เป็นสิ่งที่จะพัฒนาการเรียนการสอน ซึ่ง กมล
สุดประเสริฐ ไก่อธิบายรูปแบบของการวัดผลและประเมินผลสำคัญ ๆ ดังนี้คือ

๑. การวัดผลก่อนเรียน เพื่อเป็นการตรวจสอบความรู้พื้นฐานเดิมของผู้เรียน
๒. การวัดผลระหว่างเรียน เพื่อนำผลการวัดผลประเมินผลนั้นมาปรับปรุง
การเรียนการสอน

๓. การวัดผลหลังเรียน เพื่อเป็นการตัดสินความสามารถของผู้เรียน^๒.

ในการวัดผลและประเมินผลนั้น เอนกกุล กรี่แสง ได้เสนอหลักการสำคัญ ๆ
ในการวัดผลประเมินผลว่า ครูควรจะมีหลักในการพิจารณา คือ

๑. ควรจะกำหนดจุดมุ่งหมายของการประเมินผลแต่ละครั้งโดยละเอียด
๒. ควรพิจารณาเลือก เครื่องมือและวิธีการที่จะใช้ประเมินผลการศึกษาให้
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้
๓. ควรจะใช้เครื่องมือและวิธีการหลาย ๆ อย่างประกอบกัน

อนันต์ ศรีโสภณ, การวัดและการประเมินผลการศึกษา (กรุงเทพฯ: ทรูทิมพานคร:
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, พิมพ์ครั้งที่ ๑, ๒๕๒๐), หน้า ๔ - ๕

^๒กมล สุดประเสริฐ, "ขอคิดเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา" ใน พัฒนาวิวัฒนาการ ๑๓,
โรหิต วัฒนาพานิช, บรรณาธิการ. (กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ๒๕๒๐), หน้า ๒๐ - ๒๘.

๔. ควรจะมีความรู้และความเข้าใจในวิชาการประเมินผลการศึกษาเป็น
 อย่างที่ *

หลักการในการวัดผลที่ใช้นั้น สุกัญญา ชารีวรรณ ไค้เสนอแนะไว้ดังนี้

๑. การวัดผลเป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการเรียนการสอน วัดดูประสงค์
 เชิงพฤติกรรม กิจกรรมการสอน การเรียนและการวัดผลจะต้องสอดคล้องกัน

๒. การวัดผลจะต้องวัดให้ตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

๓. การวัดผลควรจัดทั้งก่อนลงมือสอนและวัดหลังการสอน

๔. การวัดผลจะต้องใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี

๕. ควรแจ้งผลการเรียนให้ใหญ่เรียนทราบเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ใหญ่เรียนกระ
 ตือรื้อร่นในการเรียน

๖. พยายามให้ใหญ่เรียนได้มีการวัดผลตนเองให้มากขึ้น

จากหลักการวัดผลที่กล่าวมาแล้วผู้วัดผลต้องนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการ
 เรียนการสอน คือ

๑. เพื่อตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

๑.๑ ปรับปรุงตัวผู้เรียน

๑.๒ มีการสอนซ่อมเสริม เพื่อให้ใหญ่เรียนสามารถบรรลุถึงจุดประสงค์
 ที่ตั้งไว้

๒. เพื่อปรับปรุงการสอน

๒.๑ ปรับปรุงเนื้อหาและวิธีสอน

- ๒.๒ ปรับปรุงสื่อการสอน
- ๒.๓ ปรับปรุงบริการการเรียน เช่นบริการห้องสมุด
๓. เพื่อเน้นการสรุปผล
๔. เรานำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตร*

วรรณคดีในต่างประเทศ

คานการวางแผนการสอน

การวางแผนการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่จำเป็นอย่างยิ่งของครู เพื่อที่จะ
ใ้การสอนทั้งขบวนการบรรลุเป้าหมายตามต้องการ

ลอเรตคา อี ไฮเจอเกน (Loretta E. Heigerken) ได้เสนอ
ทัศนะเกี่ยวกับการวางแผนการเรียนการสอนว่า การวางแผนการเรียนการสอน คือการ
ที่ครูกำหนดวัตถุประสงค์ในการสอน การคัดเลือกเนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมในการเรียน
การสอนตลอดทั้งความพยายามทุกวิถีทางที่จะทำให้เกิดการผสมผสาน ระหว่างวิชาความ
รู้อย่าง ๑ ในหลักสูตร ^๒

*สุดัญญา ชารีวรรณ, ศึกษา ๑๓๓ หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์
ภาคปฏิบัติ (กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน วิทยาลัยครูสวนสุนันทา,
๒๕๒๑), หน้า ๒๗๗ - ๒๗๘.

^๒Loretta E. Heigerken, Teaching and Learning in School
of Nursing (Philadelphia : J.B. Lippincott Co., 1953), PP. 28-31
อ้างถึงในแอนกกุล กรี่แสง, จิตวิทยาการศึกษา (พิษณุโลก : โครงการตำรามหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, ๒๕๒๐), หน้า ๒๐๖.

ส่วนหนึ่งของการวางแผนการเรียนการสอน คือการเตรียมการสอน ซึ่งครูจะต้องได้รับการเตรียมตัว เกี่ยวกับเรื่องนี้ เทเลอร์ (Taylor) ได้ให้ทัศนะในการเตรียมการสอนว่า ครูควรมีข้อคำนึงถึงในการเตรียมการสอนดังนี้

๑. การสอน เช่น วิธีสอนที่ใช้ สื่อการสอน เวลาที่ใช้สอน ลำดับของเนื้อหาวิชา
๒. นักเรียน เช่น ต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ในกรณีใด ความรู้ หลักการ ทักษะที่ต้องการ หรือขอบข่ายของเนื้อหาของวิชา
๓. ความมุ่งหมายทั่วไป เช่น ความมุ่งหมายของวิชา หลักปรัชญาของการสอนวิชานั้น ๆ
๔. การประเมินผล เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา วิชาที่เคยเรียนมาแล้ว หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล ความสนใจและทัศนคติของผู้เรียน *

การเตรียมการสอนครูควรจะต้องจัดลำดับขั้นตามความสำคัญก่อนหลัง ซึ่ง เกจ (Gage) และ เบอร์ลินเนอร์ (Berliner) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลำดับขั้นตามความสำคัญก่อนหลังของการวางแผนการเรียนการสอนไว้ดังนี้

๑. การควบคุมวินัยในชั้นเรียน ถ้าหากขาดระเบียบวินัย นักเรียนไม่ได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาเล่าเรียน การสอนของครูย่อมไม่มีประสิทธิภาพ
๒. ความรู้ในเนื้อหาวิชา หมายถึง ครูจะต้องเตรียมความรู้ให้เข้าใจในเนื้อหาวิชาที่จะสอนอย่างถี่ เพื่อสามารถอธิบายให้นักเรียนเข้าใจได้แจ่มแจ้ง ตอบปัญหา

* Taylor, J.H. How Teachers Plan Their Course (Slough, England Nation Foundation for Educational Research in England and Wales, 1970) pp. 71 - 75 อ้างถึงใน เอนกกุล กรี่แสง, จิตวิทยาการศึกษา

ข้อสงสัยของนักเรียนได้อย่างชัดเจน สามารถตั้งคำถามได้ลึกซึ้งและละเอียด เพื่อให้
นักเรียนเกิดปัญญาและความคิด

๓. การบันทึกการสอน บันทึกการสอนจะช่วยให้ครูถ่ายทอดความรู้ได้ดีขึ้น
และจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการสอน ความรู้พื้นฐานและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ถ้าหาก
การแสดงความคิดเห็นของนักเรียนแตกต่างออกไปอย่างมากจนผิดข้อเท็จจริง

๔. การเปลี่ยนกิจกรรม เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดความ
อยากรู้อยากเห็น ขจัดความเบื่อหน่ายของนักเรียน การเปลี่ยนกิจกรรมในขณะที่สอน
นอกจากจะเป็นการเปลี่ยนวิธีสอนให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของ เนื้อหาวิชาและเหมาะ
สมกับนักเรียนในชั้นแล้ว ครูอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ในระยะสั้น ๆ ใดอีก เช่น การสาธิต
การให้นักเรียนกล่าวรายงาน การใช้สื่อการสอน การสวมบทบาท

มอรีน (Morine) อธิบายว่าการเตรียมการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการ
เปลี่ยนกิจกรรมนี้ ครูจะต้องมีทักษะที่สำคัญ ๓ ประการคือ

๑. ทักษะในการใช้วิธีการต่าง ๆ
๒. ทักษะในการแปลความหมายและคุณค่าของวิธีการเหล่านั้น
๓. ทักษะในการจัดสถานการณ์สำหรับวิชานั้น ๆ ^๒

^๑Gage, N.L. Berliner, D.C., Education Psychology
(Chicago : Rand McNally College Publishing Company, 1975), PP. 661
- 684 อ้างถึงในเอนกกุล กรี่แสง, จิตวิทยาการศึกษา หนา ๒๑๔ - ๒๑๖.

^๒Morine, G, "Planning Skill : Paradox and Paradies" The
Journal of Teacher Education, 1973, PP. 135-143 อ้างถึงในเอนกกุล
กรี่แสง, จิตวิทยาการศึกษา, หนา ๒๑๖.

เมื่อถึงการปฏิบัติการ เกี่ยวกับการวางแผนการเรียนการสอน ครูจะต้องมีลำดับขั้นในการเตรียมบทเรียนซึ่ง แอนเดอร์สัน (Anderson) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นสำหรับเตรียมบทเรียนที่จะสอนดังนี้

๑. ระบุเรื่องที่จะสอนและวัตถุประสงค์ทั่วไปสำหรับบทเรียนที่จะสอนตามที่ได้เลือกไว้แล้ว เป็นการกำหนดจุดมุ่งหมายกว้าง ๆ หรืออาจกล่าวในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

๒. ระบุวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่แน่นอน ซึ่งผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ กิจกรรมมีขอบเขตจำกัด ใช้ภาษาเฉพาะเจาะจง หลีกเลี่ยงคำที่มีความหมายคลุมเครือ เช่น เข้าใจ รู้ เมื่อทุกคนอ่านแล้วสามารถเข้าใจได้ทันทีว่าต้อง การใหญ่เรียนทำอะไร

๓. วิเคราะห์กิจกรรมที่ต้องการให้นักเรียนทำ เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมช่วยให้สามารถกำหนดแนวทางเฉพาะในการดำเนินการสอน ซึ่งครูจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญทางด้านการพัฒนาการ วุฒิภาวะ วัย ความพร้อม และความสนใจของผู้เรียนด้วย

๔. วางเค้าโครงบทเรียนที่จะสอน

๕. กำหนดขอบเขตให้เฉพาะลงไปว่าจะทำอะไรต่อไปอย่างไร

- เริ่มบทเรียน

- ดำเนินบทเรียน

- จะมีวิธีทราบได้อย่างไรว่าวัตถุประสงค์ที่วางไว้ประสบความสำเร็จ

๖. ลองทำดู

๗. ทบทวน ปรับปรุง ลองทำดูใหม่

*Anderson, O Roger, "A Quantitative Method to Assess Content Structure in Verbal Interaction" Journal of Research in Science Teaching 9, (1972) : 2- 7.

ก่นการกำเนินการสอน

เบลแลค (Bellack) และคณะ สรุปลักษณะของการกำเนินการสอน
ในชั้นเรียนทั่วไปว่ามีลักษณะเป็นปรากฏการณ์แบบลูกโซ่ (chain of events)
ที่เกิดขึ้น ๆ กันคือ

๑. ครูอธิบายเนื้อหาวิชาหรือคำเนนกิจกรรมการ เรียนการสอน
๒. ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบ
๓. นักเรียนตอบคำถามของครู
๔. ปฏิกริยาตอบคำถามของนักเรียน

ในบางครั้งครูอาจข้ามปฏิกริยาแบบลูกโซ่บางประการไป เช่น อาจจะแสดง
ปฏิกริยาตอบคำถามของนักเรียนเป็นบางครั้งก็ได้ แต่การตั้งคำถามของครูและการตอบ
คำถามจะเป็นส่วนสำคัญของการสอน *

ซอร์ (Soar) และ ซอร์ (Soar) สรุปลักษณะของการถามและการ
ตอบ เมื่อนักเรียนตอบคำถามของครูแล้ว ปฏิกริยาที่ครูแสดงตอบคำถามของนักเรียนคือ

๑. ให้คำชี้ชมในทันที
๒. ให้นักเรียนรอคำตอบของผู้อื่น
๓. ยอมรับคำตอบที่ใกล้เคียงกับคำตอบที่ถูกต้อง

*Bellack AA., et al, The Language of The Classroom
(New York : Teacher College, 1966), P. 454. อ้างถึงใน เอนกฤ
กรีนสง, จิตวิทยาการศึกษา. หน้า ๒๑๘.

๔. ใ้หนักเรียนทั้งชั้นฝึกฝนสิ่งนั้นซ้ำ ๆ ทั่วไป °

ชนิดของคำถามที่ใช้ในการ เรียนการสอน ที่สำคัญ ๆ ตามความเห็นของ ไฮแมน (Hyman) ซึ่งกล่าวว่า คำถามที่ใช้ในการดำเนินการสอนที่สำคัญ ๆ มี ๔ ประเภทคือ

๑. คำถามประเภทความจำ คือคำถามที่ทำให้ใ้คำตอบที่ต้องอาศัยความรู้ และความจำ

๒. คำถามประเภทรวมความคิด คำถามชนิดนี้ทำให้ใ้คำตอบที่แสดงถึง ความคิดที่มีแนวโน้มเข้าสู่จุดหมายปลายทาง คำถามประเภทนี้จะมีคำตอบที่ดีที่สุดเพียง คำตอบเดียว

๓. คำถามประเภทขยายความคิด เป็นคำถามที่ทำให้ใ้คำตอบที่เกิดจาก ความคิดของคนแต่ละคน

๔. คำถามประเภทประเมินค่า คือคำถามที่ใ้คำตอบที่จำเป็นต้องใช้ความ คิดพิจารณาตัดสินคุณค่า ๒

การใช้คำถามในการสอนของครูนั้นขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมภายในห้อง เรียน ที่ครูจัดขึ้น ซึ่งใ้แก่พฤติกรรมการสอนของครูซึ่ง แพลนเคอร์ (Flander) ใ้ แสดงใ้เห็นว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในห้อง เรียนนั้นมีทั้งพฤติกรรมที่ดีและไม่ดี พฤติกรรมที่ ดีมีประสิทธิภาพใ้แก่ การยอมรับทั้งความคิดเห็นของผูเรียน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

° Soar, R.S., Soar, R.M., Classroom Behavior (Florida : University of Floredy, 1973), PP. 51-53 อ้างถึงใน เอนกกุล กรี่แสง, จิตวิทยาการศึกษา หนา ๒๓๔.

๒ Hyman, Ronald T, Ways of Teaching (Philadelphia, New York, Toronto : J.B. Lippincott Company, 1970), P. 217.

พฤติกรรมด้านการสอน เช่น การพูด ท่าทาง การใช้เวลาในแต่ละเนื้อเรื่อง
ใดเหมาะสม การประสานเนื้อเรื่องให้กลมกลืนกัน เป็นต้น *

นอกจากนั้น ไรอัน (Ryans) ได้กล่าวว่าพฤติกรรมการสอนที่คือนักครูที่ดี
จะต้องค้นคว้าอยู่เสมอ สนใจตัวนักเรียนและกิจกรรมของชั้น ระวังแจ่มใส ควบคุมอารมณ์
ตนเองได้ มีอารมณ์ขัน มีความอดทน ยุติธรรม

ด้านความสัมพันธ์กับนักเรียน ไคแก ครูควรจะมีความเข้าใจนักเรียน แสดง
ความเป็นเพื่อน ช่วยเหลือปัญหาส่วนตัวเท่ากับปัญหาการเรียน ยกย่องชมเชยผู้ทำงานที่
ยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของนักเรียน ส่งเสริมและให้กำลังใจ

ด้านวิธีสอน ไคแก การเตรียมการสอนเป็นอย่างดี มีการยืดหยุ่นในการสอน
ถ้าการสอนไม่เป็นไปตามแผน ยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ใช้สื่อการสอน
กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ ใช้การสาธิตและอภิปรายช่วยให้เกิดการ เรียนรูที่แท้จริง ^๒

ด้านการวัดผลและประเมินผล

มาร์แชล (Marshall) ให้ความหมายของการวัดผลว่า การวัดผล
คือ การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำมาพิจารณาในการตัดสินใจ และเขายังได้กล่าวถึง
ลักษณะของการวัดผลการศึกษาเอาไว้ดังนี้

๑. การวัดผลการศึกษาเป็นการวัดผลทางอ้อม ไม่สามารถวัดได้ในทางตรง
เช่นกับ การวัดน้ำหนักส่วนสูงของคน

* Ned A. Flander, Analyzing Teaching Behavior (Massahusett:
Addison Wesley Publishing Company, 1970), PP. 13-31.

^๒ David G. Ryans, Charasteristics of Teachers (Massha :
George Benta Conpany, 1960), PP. 278--284.

๒. การวัดผลการศึกษา เป็นการวัดที่ยังไม่สมบูรณ์
๓. การวัดผลการศึกษา เป็นการวัดที่ต่อเนื่องกัน
๔. การวัดผลการศึกษามักจะใช้ในการจัดจำแนก

นอล (Noll) ได้อธิบายความหมายของคำว่า การสอบ การวัดผล และการประเมินผลโดยสรุปว่า คำเหล่านี้มีความหมายเกี่ยวของกันอยู่ตลอดเวลา แต่มักจะทำให้เกิดความสับสน เขากล่าวว่าการทดสอบหมายถึงวิธีการที่จะทำให้ทราบปริมาณ เช่น การใช้ข้อสอบเป็นเครื่องมือ ส่วนการวัดผลหมายถึงวิธีการที่จะทำให้ทราบปริมาณอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งไม่ได้อ้างอิงถึงการใช้ข้อสอบเท่านั้น ยังหมายถึงการใช้สเกล หรือมาตราส่วนประมาณค่าตรวจสอบรายการต่าง ๆ หรือแบบสอบถาม ส่วนการประเมินผล หมายถึงการใช้ผลจากการวัดมากำหนดค่าในสิ่งที่ต้องการวัด^๒

กรอนลันด์ (Gronlund) อางความเห็นของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งให้ความเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษาไว้เป็นข้อ ๆ ดังนี้

๑. ปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผล จะมีความสำคัญในวงการศึกษายุคเสมอ
๒. ผู้ที่พัฒนาหลักสูตรระดับต่าง ๆ ยังไม่เข้าใจการประเมินผลอย่างแท้จริง
๓. นักวัดผลมักจะมุ่งเรื่องการทดสอบเพียงอย่างเดียว
๔. การใช้การประเมินผลการใช้ในเรื่องต่อไปนี้

Jon Clark Marshall, Essentials of Testing (Philippine : Addison Wesley Publishing Company, Inc., 1972), P. 1.

^๒Victor H. Noll. Introducation to Educational Measurement (Third Edition, New York : Houghton Mifflin Company, 1972), pp. 14-15.

๔.๑ การปรับปรุงเนื้อหาวิชาที่เรียนรวมทั้งการคัดลึนใจเกี่ยวกับการใช้วิธีสอน และสื่อการสอน

๔.๒ การพิจารณาปัญหาของนักเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงวิธีสอน และเปรียบเทียบความก้าวหน้าของนักเรียนจากตัวนักเรียนเอง

๔.๓ เป็นแนวทางในการพิจารณากระบวนการบริหาร เช่น เป็นเกณฑ์คัดลึนวาระบบของโรงเรียนคืออะไร และครูแต่ละคนสอนได้อย่างไร

๕. ควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียน

๖. ไม่จำเป็นต้องให้นักเรียนสอบข้อสอบชุดเดียวเหมือน ๆ กัน

เอลสบรี (Elsbree) ได้ให้แนวทางเกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษาไว้ว่า

๑. โปรแกรมการประเมินผลต้องเกิดจากการกระทำร่วมกัน โดยให้สอดคล้องกับค่านิยมและจุดมุ่งหมายที่วางไว้

๒. การประเมินผลที่ดีต้องช่วยให้นักเรียนบรรลุถึงจุดหมายของตนเองได้อย่างมีความหมายและสามารถประเมินไควาตนเองได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายนั้นหรือไม่

๓. การประเมินผลการศึกษา ควรจะเป็นกระบวนการต่อเนื่องสม่ำเสมอทุก ๆ วัน มีลักษณะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนทั้งหมด

๔. การประเมินผลควรอาศัยข้อมูลอันมีที่มาจากหลาย ๆ แหล่ง และใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี

^๑ Norman E. Gronlund, Readings in Measurement and Evaluation (New York : The McMillan Company, 1968), PE. 37-51.

๕. การรายงานผลการศึกษาคววิชาลยค่าที่สื่อความหมายให้ชัดเจน และช่วยให้อใจตัวนักเรียนได้

๖. การจัดทำระเบียบสะสมให้เป็นระบบระเบียบที่ดีเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่ง

๗. คุณค่าของการประเมินผลนั้นอยู่ที่การนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น ทั้งช่วยให้อครู อใจนักเรียนและ อใจพัฒนาการของนักเรียนควย

โบแคมป์ (Beauchamp) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ไคพิจารณาว่า

๑. การเรียนการสอนไคบรรลุถึงจุดหมายที่วางไว้หรือไม่

๒. การบรรลุถึงจุดหมายนั้นไคใช้วิธีการอันพึงประสงค์หรือไม่

๓. จุดมุ่งหมายที่บรรลุนั้นเป็นที่พึงปรารถนาหรือไม่ และควรมีค่าควมกับความพยายามหรือไม่

นอกจากนี้เขายังอ้างว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ไม่สามารถแยกการประเมินผลออกจากการศึกษาได้ และมีวิธีการอยู่หลายแบบ เช่น การพิจารณาผลงานการทำทะเบียนประวัติ การรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน และการเลื่อนชั้น^๒

เอกสารดังกล่าวแสดงถึงองค์ประกอบทางการสอน ซึ่งนักศึกษาฝึกสอนควมนำไปปฏิบัติในการฝึกสอน ดังนั้นการสำรวจปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน ในขณะปฏิบัติกาฝึกสอนจึงมีความสำคัญอันเป็นแนวทางในการแก้ไขและช่วยเหลือให้นักศึกษาคู เป็นครูที่ดีต่อไป

^๑ Willard S. Elsbree, and others, Elimintary School Administration and Superision (New York: Van Nostrand Reinhold Company, 1967), PP. 257-258

^๒ George A. Beauchamp, The Curriculum of The Elemintary School (Boston: Allyn and Bacon, Inc., 1964), PP. 334-336.